

A tartalomból...

Csillagászati hét '94

A Jupiter "feneke"

Borelly üstökös

Bökönc

59.

1994. október
megjelenik havonta

Az ASTRA Pécsi Csillagászati Egyesület és az MCSE Pécsi Csoportjának körlevele.

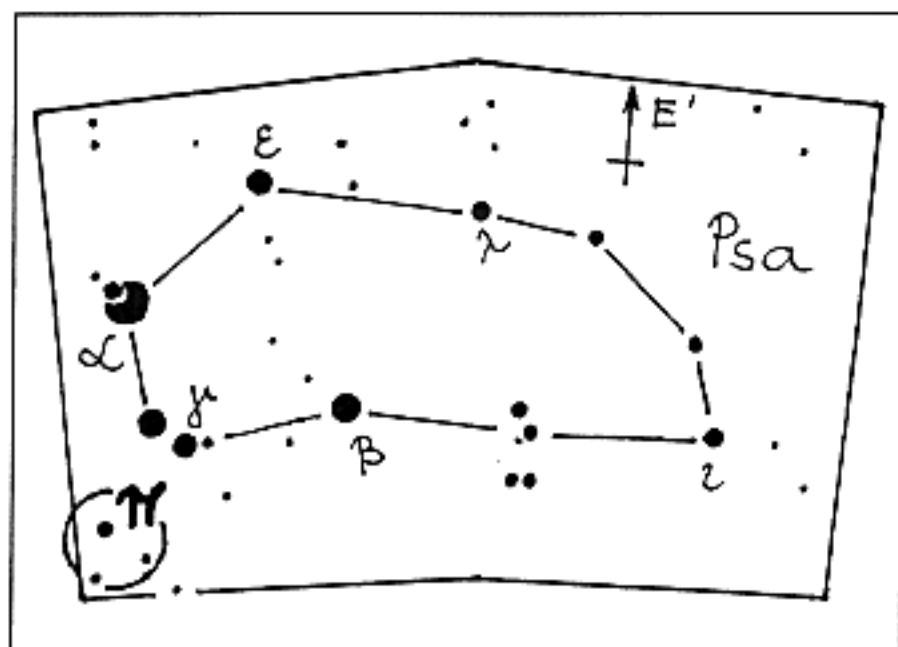
Október havi előadásaink:

- Október 03. Kisbolygók, a Naprendszer kialakulásának tanúi
Előadó: Hoffmann János
- Október 17. Csillagászati videók.
Előadó: Tárnai Mihály
- Október 24. Meteorok észlelése.
Előadó: Keszthelyi Sándor
- Október 31. Beszámoló az ITT-ről
Előadó: dr. Láng Miklós

Az előadások minden hétfőn (október 10-ét kivéve) 18 órai kezdettel az Apáczai Nevelési Központ első emeleti szakköri helyiségében lesznek megtartva (színházteremtől jobbra).

Jelenségek, események, rendezvények (KÖZEI-ben)

- Október 04. kedd: 5 órakor 24 órás holdsarló a keleti égen (1 órával kel a nap előtt).
- Október 05. szerda: 4:55-kor újhold.
- Október 06. csütörtök: 17 órakor 37 órás holdsarló a nyugati égen.
- Október 07. péntek: 17 órakor 61 órás holdsarló szép háromszöget alkot a Jupiterrel és a Vénusszal a nyugati égen.
- Október 10. hétfő: A Csillagászati hét kezdete. A programot lásd a 3. oldalon.
- Október 11. kedd: 20:17-kor első negyed.
- Október 17. hétfő: Hajnalban a Mars áthalad az M 44-es jelű (Praesepe) nyílthalmaz csillagai között. 9 évvel ezelőtt egyen a napon kezdtük meg csillagászati munkánkat az ANK művelődési házban.
- Október 18. kedd: Ma este 16 órakor a Vénusz utoljára látszik idén az esti égen. Fénye -4.4 mg. 9%-os a fázisa és 24° fokra van a Naptól. Mérete óriási, azaz 54" átmérőjű. Ezután gyorsan közeledik a Naphoz, két hétre rá együttállásban lesz vele.
- Október 21. péntek: Ezen az éjszakán lesz az Orionida meteorraj maximuma, mely legjobban hajnali 1 és 4 óra között látható. Sajnos a Hold két nappal lesz telihold után, és így zavarja a megfigyelést.
- Október 23. vasárnap: 3:42-től 5:04 között az epsilon Tau-t (3.6 magnitúdós csillag) elfedi a Hold. Ez a második legfényesebb csillagfedés 1994-ben.
- Október 27. csütörtök: 17:44-kor a Hold utolsó negyedben.

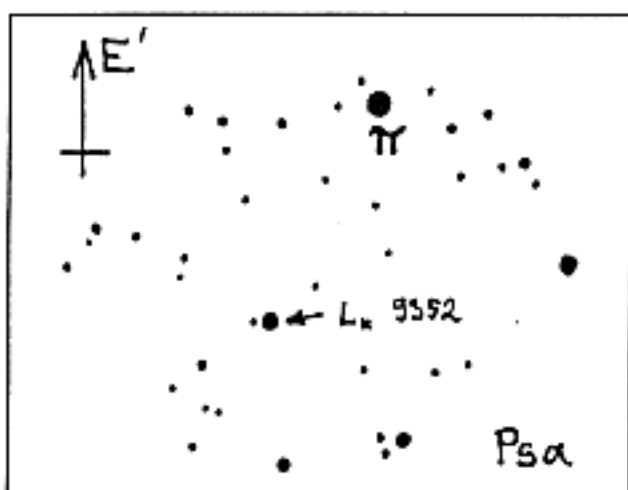

Barnard-csillag és barátai VI.

Most egy, mélyen a déli égbolton található nagy sajátmozgású csillaggal szeretnénk megismertetni az Olvasót, ez a Lacaille 9352. Igaz, hogy a deklinációja -36° , de még sem lehetetlen a fölkeresése jó átlátszóságú estéken, mert a fényessége 7,4 mg.

A tőlünk látható gyors mozgású csillagok közül ez az ötödik legközelebbi, 3,6 parsec távolságával. Sajátmozgása igen nagy, 6,9 ívmásodperc/év, amivel épphogy a harmadik helyre szorul. A mozgás iránya PA 79° .

Ezt a magányos csillagot a horizont közeli fekvése miatt érdemes felkeresni, ezért lehet értékes trófeája észlelőnaplónknak.

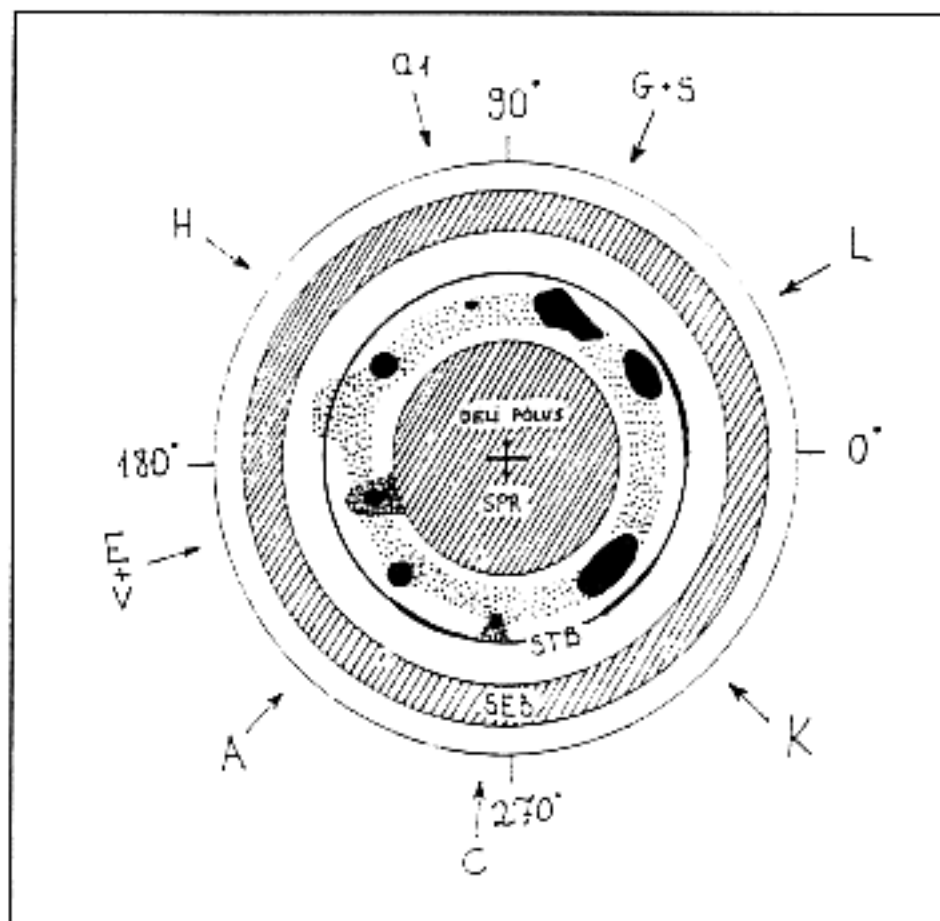
Gyenizse Péter

A Jupiter "feneke"

Igy láhattuk volna Naprendszerünk óriásbolygóját augusztus elején, ha "alulról", azaz a déli pólus felől néztük volna.

A csíkozott állandó sávok mellett jól látható a pöttyözött új sáv, amit a Shoemaker-Levy 9 üstökös poranyaga hozott létre. Az új sávon belül feltűnőek az üstökös magok által létrehozott sötét foltok.

Gyenizse Péter

A hónap eseménye:

Csillagászati hét: 1994. október 10. - 14. - 19. minden este 18 órakor!

Az őszi nagy üstökös - a Borelly üstökös

Comet Borelly				
Idő	RA	D	E	m
Okt. 03.	6 ^h 24,6 ^m	+1°36"	93°	8,7 mg
13.	50,4 ^m	5°17"	96°	8,3 mg
23.	7 ^h 16,4 ^m	9°48"	100°	8,1 mg
Nov. 02.	42,6 ^m	15°18"	105°	8,0 mg
12.	8 ^h 08,6 ^m	21°51"	110°	7,9 mg
22.	34,2 ^m	29°21"	116°	7,8 mg
Dec. 02.	58,5 ^m	37°27"	121°	7,8 mg
12.	9 ^h 20,4 ^m	45°32"	126°	8,0 mg
22.	38,1 ^m	52°58"	130°	8,4 mg
Jan. 01.	53,0 ^m	55°59"	132°	8,8 mg

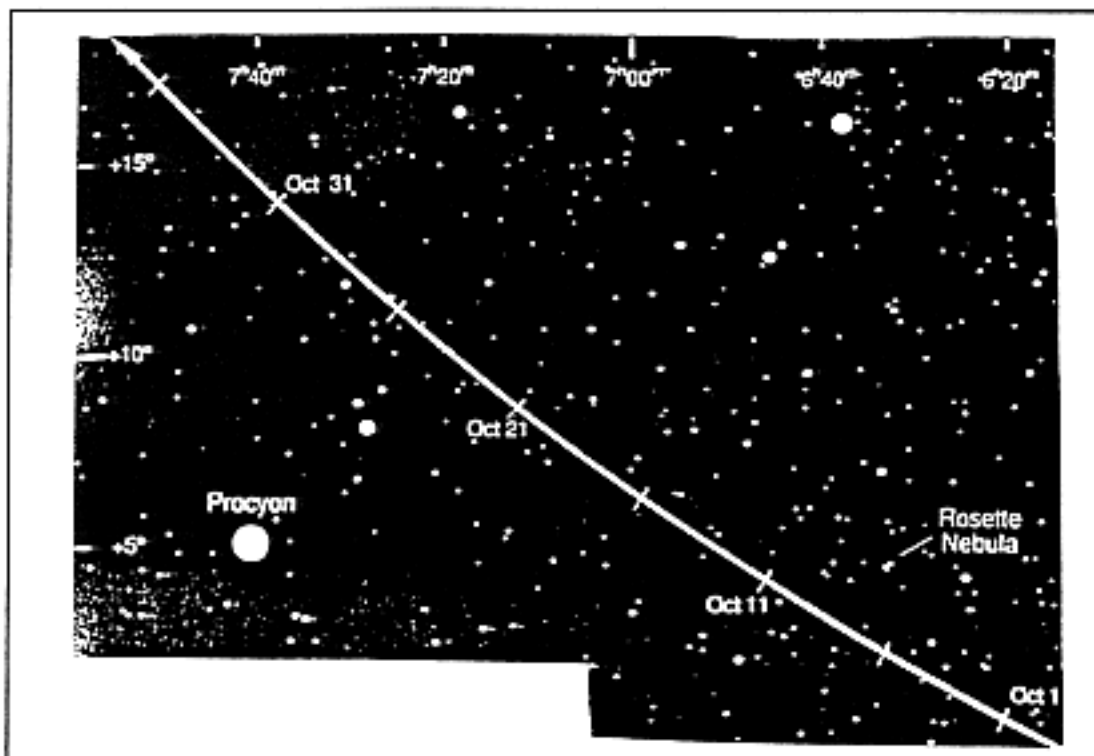
A XX.század elején egy hideg téli napon (1904. december 28.-án) Alfonse Borelly felfedezte második üstökösét. A Cset csillagképben levő üstökös január közepén 9 mg-t ért el perihéliumban. Borelly hosszas megfigyelés után kiszámította az üstökös pályáját, ami elliptikusnak 6,91 éves periódusnak adódott. Borelly 1911-ben újra megfigyelte üstökösét és magjában csillagszerű nucleusokat talált. Az 1918-as visszatérést E.E. Barnard és G. van Biesbroeck figyelte meg a Yerkesi 101 cm-es refraktórral.

Azóta tízszer tért vissza az üstökös, 1974-ben megközelítette a Jupitert, amitől pályája megváltozott, periódusa 6,8 évre csökkent. 1981 őszi a 9 magnitúdós üstökös 0,7 CSE-re ment el a Föld mellett.

A legutolsó visszatérése 1987 augusztusában volt, a Földet fél csillagászati egységre közelítette meg és 7 mg-s binokuláris objektum volt. A binokulárban 15 ívperces kóma és több nucleus volt látható. Valószínűleg az őszi egyik leglátványosabb objektuma lesz. Októberben a hajnali órákban, novemberben és decemberben egész éjszaka megfigyelhető.

Az üstökös 1994. december 4-én lesz földközeli (0,618 CSE), és 1995. január 20-án kerül oppozícióba.

Hoffmann János

Csillagászati Hét 1994

Az ASTRA Pécsi Csillagászati Egyesület és a TIT Csillagászati és Űrkutatási Szakosztálya 41. alkalommal is megrendezi a Csillagászati Hetet október 10. és 14. között. Az előadások minden nap 18 órakor kezdődnek, kivéve október 13-án csütörtökön, amikor a Széchenyi téren távcsöves bemutatót tartunk.

Előadások:

Okt. 10. hétfő:	Kondorosi Gábor és Vincze Iván:
Jupiter a megsebzett bolygó.
Okt. 11. kedd	Hoffmann János:
Biblia, csillagászat, történelem.
Okt. 12. szerda:	Császár Tibor:
Csillagászati fényképezés.
Okt. 13. csütörtök:	Gyenzse Péter és Vincze Iván:
Távcsöves bemutató a Széchenyi téren 18 órai kezdettel.
Okt. 14. péntek:	Kóbor József:
Világegyetem, élet, értelem.
Elmélkedések az élet keletkezéséről.

FIGYELEM EMBEREK!!

Megrendelhető az ASTRA Pécsi Csillagászati Egyesület címerének pólóra nyomása 100 Ft/db áron (hozott pólóra) Gyenizse Péternél a szakkörön vagy az alábbi címen:

Gyenizse Péter 7300 Komló Függetlenség u. 26.

Eladó egy 20 cm-es (200/1200-as) Newton reflektor 1 db 16 mm-es Huygens okulárral, finommozgatásos álvánnyal 30 ezer forintért. Peitl Tibor 7627 Pécs Kert u. 10. Telefon: (72) 324-944.

Eladó egy Practicar 2.8/135-ös teleobjektív. Ára: 4500 Ft. Vincze Iván 7632 Pécs Aidinger János u. 15.

Ami a Meteorból kimaradt.

Nagy Mélykúti Ákos fordításai Sky & Telescope és Astronomy folyóiratokból még megrendelhetők az alábbi címen:

Nagy Mélykúti Ákos 7623 Pécs Heim Pál u. 2.

Bökönc apróhirdetések:

Eladó egy Coulter gyártmányú (USA) 10 cm-es 3.5-ös fényerejű főtükör tubusba szerelve. Irányár: 10 ezer forint. Babcsán Gábor 1023 Budapest II. ker. Alsóvölgy u. 13.

Veszek 1985-1990 közötti Meteor számokat, évfolyamokat. Hoffmann János 7632 Pécs Wallenstein u. 5. fszt. 2.

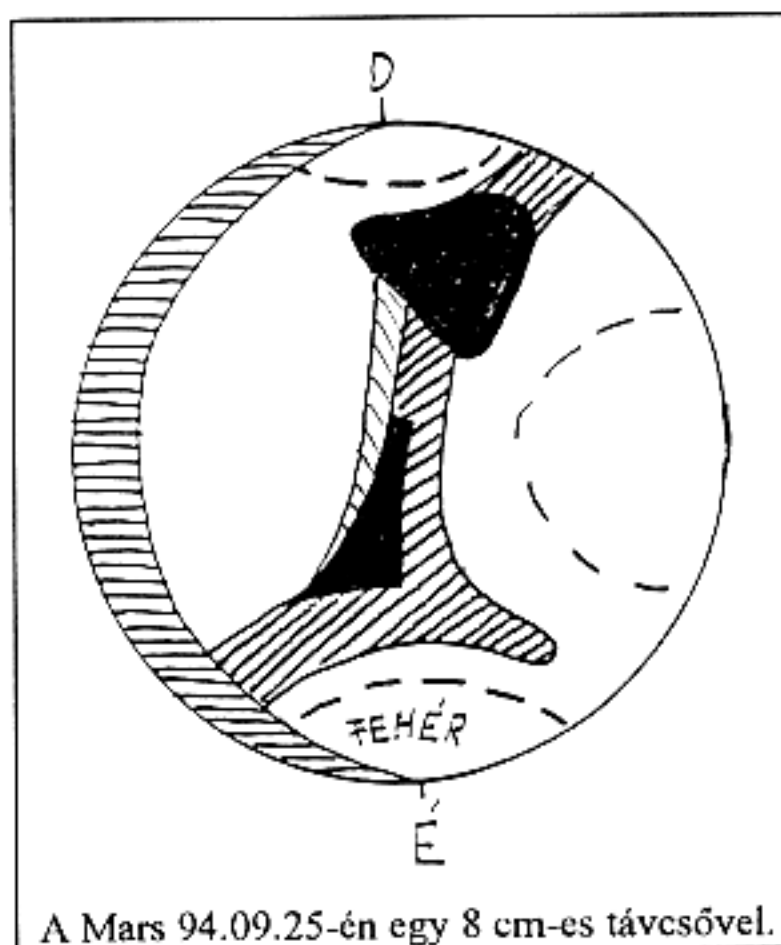
Veszek régi Meteor, Albireo, Föld és Ég számokat, évfolyamokat. Egyéb régi csillagászati kiadványok is érdekelnek.

Keszthelyi Sándor 7624 Pécs Alkotmány u. 3.

Ismét észlelhető a Mars!

Felhívjuk észlelő kedvű amatőr társaink figyelmét, hogy ismét észlelhető a hadak istenéről elnevezett bolygó. Éjfél után már megfigyelhető az Ikrek csillagképben, a Castor-tól és a Pollux-tól Délre. A jelenleg 6 ívmásodperc átmérőjű bolygó február elején éri el legnagyobb látszó átmérőjét kb. 14 ívmásodperccel.

Most legfeltűnőbb alakzata az északi pólussapka fehér hótakarója, mivel a nagy tengelyferdesége miatt erre a területre látunk rá a legjobban. De kis gyakorlattal már a nagyobb sötét alakzatok is megpillanthatók mint ahogy a mellékelt rajzon is látható. Ez egy 80/840-es refraktorral 105-szörös és 210-szeres nagyítással készült narancs szűrő segítségével. Vállalkozó kedvű észlelők elkészíthetik saját Mars térképüket is, ha rendszeresen figyelik a vörös bolygót. Ilyen térkép található a Gemma 1994/1-es számában.

A Mars 94.09.25-én egy 8 cm-es távcsővel.

A lapot szerkeszti: Járosi Péter 7626 Pécs, Rákóczi út 73/a nyugati lépcsőház I. emelet 1. Telefon (72) 330-910.